

NATUUR

700 jaar Hackfort

Lang zal Landgoed Hackfort leven.

Vier het mee.

Samen zorgen we dat Hackfort ook de komende 700 jaar bewaard blijft

Landgoed Hackfort ligt langs de Baakse Beek en vormt mede het kenmerkende kleinschalige coulissenlandschap van de Achterhoek. Het is een unieke parel in de Graafschap van de Achterhoek. Uniek, omdat het oude landschap nog bijna onaangestast aanwezig is met ruim 40 historische boerderijen die ook al honderden jaren onderdeel uitmaken van dit landschap. Historische hoeses, bolle akkers, bloemrijke graslanden en plukjes bos liggen om het centrum van het landgoed met het kasteel, de watermolen en het koetshuis. Het 700 jaar oude Landgoed Hackfort is een levend landgoed, want er wordt gewoon, gewerkt en gerecreëerd.

Natuurmonumenten

Het verlanglijstje van de jarige Hackfort

Hackfort is prachtig. Vele bezoekers genieten dagelijks van het landschap, de natuur en de boerenbedrijven met de graanakkers en koeien in de wei. Op Hackfort komen nog veel bijzondere soorten bomen en struiken voor met autochtone oorsprong, zoals wilde appel, hazelaar, mispel, tweestijlige meidoorn, kardinaalsmuts, wegedoorn en enkele rozesoorten. Gekoppeld aan deze bijzondere bomen en struiken komen hier zeldzame insecten voor, met illustere namen als de hazelaarboktor, vleugelvlek-dansvlieg of zilvertvleespeldenknopje. Toch kent Hackfort twee grote uitdagingen:

Uitdroging bedreigt de flora en fauna

Het watersysteem van Hackfort (en de Achterhoek) is in de loop van 700 jaar, volgens de inzichten van toen, volledig ingericht op het afvoeren van water. Door de klimaatverandering, verdroogt de grond van Hackfort echter en is deze afvoer niet meer gewenst. De Baakse Beek is de afgelopen 5 jaar wel 4 keer drooggevallen met alle gevolgen van dien: beuken en fijnsparren in onze lanen en bossen sterven af, akkers en weilanden verdorren en planten en dieren die afhankelijk zijn van kwelwater en natte voeten, verdwijnen. De biodiversiteit neemt zienderogen verder af. Tenzij we ingrijpen, zullen de gevolgen onherstelbaar zijn.

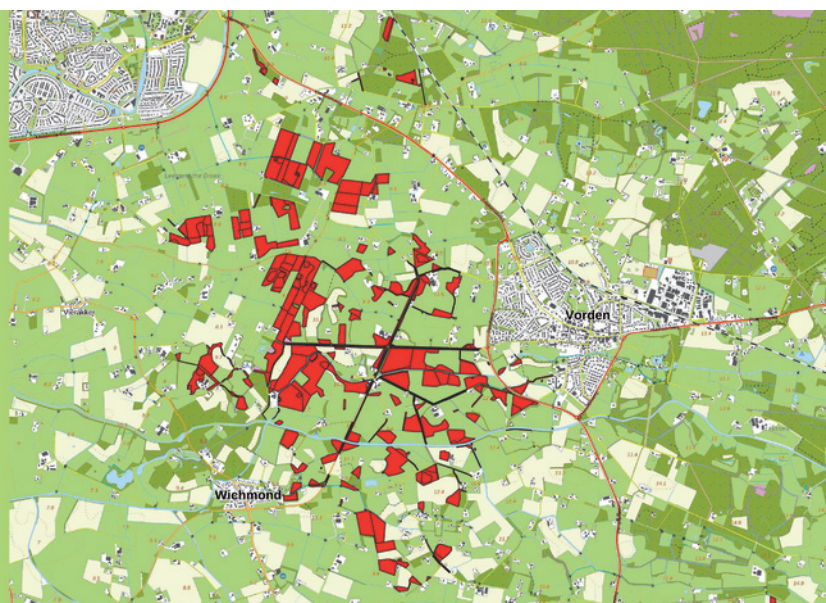
Terug naar een natuurlijke waterhuishouding

Gelukkig kunnen we de uitdroging een halt toeroepen. In het najaar en de winter valt er namelijk genoeg water. Dit water moeten we alleen vasthouden en niet meteen in de IJssel laten verdwijnen. We willen ruimte creëren op het landgoed, om het water vanaf het najaar op te vangen en weer vast te houden tot de lente; net zoals dat vroeger gebeurde. We willen in de lager gelegen delen van het landgoed, het water opvangen. Die mogen in de winter onder water komen te staan en langzaam in het voorjaar weer opdrogen. Zo kunnen we het grondwaterpeil langer in stand houden. Die lage delen worden nu echter gebruikt voor eiwitrijk grasland voor de boeren op Hackfort; gras wat als voer voor de koeien dient. Daarom proberen we extra gronden aan te kopen, zodat we de gronden die te nat worden, kunnen ruilen met gronden die wel goed bewerkbaar blijven.

Naast de lage delen natter maken, willen we de bestaande Baakse Beek en de Veengoot verondiepen, waardoor het grondwaterpeil kan stijgen. Dit vergt geen aankoop van grond, maar vraagt een samenwerking met het waterschap en alle betrokkenen in de omgeving.

In de plattegrond zijn de gebieden op Hackfort die het meest te kampen hebben met uitdroging, rood gearceerd.

Duidelijk is, dat het herstel van een gezond waterpeil urgent is en tegelijk een flinke uitdaging.

*Samen zorgen we dat Hackfort ook
de komende 700 jaar bewaard blijft!*

Biodiversiteit verder onder druk

Het verlies aan biodiversiteit op Hackfort heeft ook een andere oorzaak. De weilanden van Hackfort waren heel soortenrijk, maar door een intensief gebruik voor landbouw, is van die rijkdom weinig meer over. Planten en insecten hebben niet meer de tijd om zich voort te planten omdat ze daarvoor al zijn weggemaaid. Een deel van de houtwallen en bosjes is verwijderd om meer plek te maken voor landbouw: zowel om meer perceel te benutten, maar ook omdat de bosjes en houtwallen voor schaduw zorgen: andere gewassen groeien dan minder goed. In de weilanden en op de akkers staan vaak geen bloemen meer en zijn daardoor ook de insecten verdwenen. Het gebruik van mest dat in de grond wordt gespoten, zorgt weliswaar dat het gras voor de koeien beter groeit, maar verstikt tegelijk de natuur. Ook het gebruik van bestrijdingsmiddelen heeft als gevolg dat de mais, het dierenvoer, groeit en de klaprozen en korenbloemen verdwijnen. Gelukkig niet uit alle percelen, maar wel uit de meeste.

Tijd voor een nieuwe visie op landbouw

Op het landgoed zijn al decennia boerderijenbedrijven gevestigd. Zij spelen een belangrijke rol in de voedselvoorziening, waarbij de visie op het gebruik van bestrijdingsmiddelen en (kunst) mest, vroeger de norm om te kunnen voorzien in de vraag, is veranderd. Er is consensus dat een andere aanpak nodig is. We willen met de boeren op Hackfort zoeken naar manieren om binnen hun bedrijfsvoering meer rekening te houden met de aanwezige natuur. Zo willen we in de randen van de percelen meer ruimte creëren voor bloemen en insecten. Daar profiteren dan ook weer de vogels en kleine zoogdieren van.

Het doel is om samen een transitie door te maken naar een kringloop- en natuur-inclusieve landbouw. Voor ieder bedrijf betekent dat wat anders en het zal een flink aantal jaren in beslag nemen. Maar als we slagen, krijgt Hackfort stap voor stap weer meer kleur. De transitie naar een meer extensieve landbouw, betekent ook dat er meer grond nodig is. Vandaar dat we beide uitdagingen willen combineren en samen met de boeren(gezinnen) die wonen en werken op en rond Hackfort zoeken naar werkbare oplossingen.

Wat maakt Hackfort waardevol?

Wandelend door de statige lanen en genietend van de kleurenpracht van de massaal bloeiende stinzenflora in het voorjaar, beleef je het rijke verleden van het landgoed. Je ziet nog hoe het landschap is gevormd door de natuur en onze voorouders. Hoge essen op de dekzandruggen, waarop honderden jaren plaggen en mest zijn opgebracht, begrensd door steilranden met beplanting in de vorm van bosjes en houtwallen. Laag gelegen bossen en hooilanden, die in de winter onder water staan met zeldzame orchideeën, slanke sleutelbloemen en bosanemonen.

In deze lage delen zijn de watergangen gegraven om het water af te voeren. Tussen de hoge akkers en lage natte hooilanden liggen de weilanden en grazen de koeien. Al de variatie zorgt voor een afwisseling van planten en insecten. Vogels zoals de geelgors houden van dit kleinschalige landschap net als de reeën en de dassen. De historische boerderijen staan bijna allemaal met hun kont tegen een oude es aan en de toegangsweg slingert ernaar toe.

Het verhaal van erfgoed

Het landgoed bestaat uit een eenheid van bos, akkers en graslanden, nutsgebouwen en de locatie waar door de eeuwen heen via vererving, zeventien generaties van de families Van Hackfort, Van Raesvelt en Van Westerholt hebben gewoond.

Landgoed Hackfort is opvallend gaaf bewaard gebleven. Niet alleen het kasteel, de watermolen en de vele bij het landgoed behorende boerderijen zijn er nog, maar ook het eeuwenoude kleinschalige cultuurlandschap dat deze gebouwen omgeeft. Dit is mede te danken aan de vroegere eigenaren, die eeuwenlang met piëteit het landgoed beheerd hebben.

Zeker de laatste Van Westerholts, baron Arend en zijn zussen, stelden veel belang in behoud van het landgoed als eenheid. Hiervoor was echter steeds minder geld, waardoor er achterstallig onderhoud ontstond. Natuurmonumenten nam deze taak van de familie over. Daardoor is Hackfort tot op de dag vandaag een prachtig voorbeeld van een Oost-Nederlands landgoed, uniek door zijn schaal, lange geschiedenis en gaafheid.

"Hackfort is voor mij de bron van creatieve inspiratie en bezinning. Het ademt 700 jaar historie. Waar aan de ene kant al mijn zintuigen worden geprikkeld, heerst er ook de aanwezigheid van een serene, weldadige rust. Hier vind ik alles waar ik behoefte aan heb. En daarmee ook de bron van mijn bijdrage voor het herstel van dit Hackfort".

Ruud draagt bij aan de vervanging van bomenlanen en het herstel van houtwallen.

Stop het verlies van biodiversiteit

Natuurbescherming is een zaak van lange adem. We verwachten binnen vijf jaar de eerste resultaten te kunnen laten zien op Hackfort.

Binnen Natuurmonumenten is jaarlijks een budget voor grote investeringen, buiten het reguliere onderhoud. Dit budget is onvoldoende om alle uitdagingen te kunnen aanpakken. Uw bijdrage, groot of klein is daarom zeer welkom.

Vanaf €10.000 is het mogelijk om een bestemming te koppelen aan uw gift, zoals de vervanging van bomen of de aanleg van een groenstrook. We vertellen u graag meer.

U kunt uw gift overmaken op NL69INGB0000009933 t.n.v. Natuurmonumenten te Amersfoort o.v.v. Lang zal Hackfort leven. Of gebruik de QR code.

Meer weten? Alie van der Schaaf, relatiemanager, a.vanderschaaf@natuurmonumenten.nl of gulle giften@natuurmonumenten.nl, T 06-22955222

Scan de QR-code ↗